

Januari 2017

Financiële positie Pensioenfondsen

Rapportage op verzoek van het Ministerie van
Sociale Zaken en Werkgelegenheid

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

1. Inleiding

De staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft in het Algemeen Overleg (AO) Pensioenen van 24 november 2016 toegezegd de Tweede Kamer te informeren over de financiële positie van pensioenfondsen per jaareinde 2016. Directe aanleiding hiervoor is de '[novemberrapportage](#)' van De Nederlandse Bank die in dat AO is besproken.

Op verzoek van de staatssecretaris gaat DNB in op de financiële positie van pensioenfondsen per jaareinde 2016. Deze rapportage is gebaseerd op de door pensioenfondsen aangeleverde maandcijfers per ultimo december 2016.

2. Situatie per jaareinde 2016

In de novemberrapportage van DNB waren de laatst bekende cijfers die over het derde kwartaal van 2016. In de periode daarna is de gemiddelde beleidsdekkingsgraad (de gemiddelde dekkingsgraad over 12 maanden) per 31 december 2016 ongeveer¹ gelijk aan die van 30 september 2016, namelijk 98%. De gemiddelde feitelijke dekkingsgraad was op 31 december 102%, een stijging ten opzichte van 30 september, toen de gemiddelde feitelijke dekkingsgraad 97% was.

De ontwikkeling van de dekkingsgraad in het laatste kwartaal van 2016 is beïnvloed door verschillende economische ontwikkelingen. Het rendement op beleggingen in zakelijke waarden zoals aandelen, was in deze periode positief, gemiddeld ongeveer 5%. De rente is in dezelfde periode ook gestegen. Zo is de 30-jaars rente inclusief UFR in die periode met ruim 40 basispunten gestegen. Enerzijds leidde dit tot een verlaging van de waarde van de verplichtingen van de pensioenfondsen, anderzijds leidde dit tot een negatief rendement op beleggingen in vastrentende waarden, zoals staatsobligaties.

3. Ontwikkeling gedurende 2016

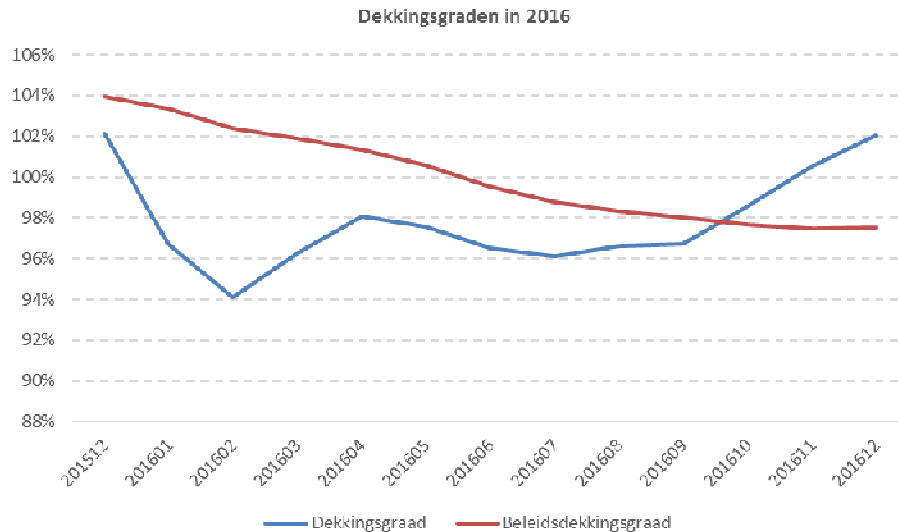
Onderstaande tabel en grafiek tonen de ontwikkeling van de beleidsdekkingsgraden en actuele dekkingsgraden van pensioenfondsen gedurende 2016.

Uit de cijfers blijkt dat de financiële positie van pensioenfondsen nog steeds zorgelijk is en dat er in 2016 per saldo geen sprake is geweest van herstel. Ten opzichte van 2016 zullen er in 2017 10 extra fondsen in tekort verkeren en een herstelplan moeten opstellen. Ook is het risico groter geworden dat fondsen onvoorwaardelijke kortingen moeten doorvoeren in 2020 en 2021 als de dekkingsgraad vijf jaar aaneengesloten onder het minimaal vereist eigen vermogen blijft.

Ontwikkeling dekkingsgraden in 2016

Situatie per	Beleidsdekkingsgraad	Feitelijke dekkingsgraad
31-12-2015	104%	102%
31-03-2016	102%	96%
30-06-2016	100%	97%
30-09-2016	98%	97%
31-12-2016	98%	102%

¹ Eind september 98,0% ten opzichte van eind december 97,5%.

4. Kortingsfondsen in 2017

De verwachte kortingen in 2017 zijn per fonds berekend en gebaseerd op het beleid van het fonds uit het herstelplan 2016. Per saldo zijn er 5 fondsen die onder de gehanteerde veronderstellingen in 2017 een korting moeten doorvoeren.² Merk op dat deze cijfers door DNB ingeschatte maxima zijn en dat de definitieve kortingen hiervan kunnen afwijken. Pensioenfondsen hebben immers nog tot 1 april 2017 de tijd om hun herstelplannen in te dienen en eventueel maatregelen te treffen om kortingen te voorkomen. Omdat sommige fondsen zich net onder de grens van wel of niet korten bevinden zijn de getallen in de derde kolom aangegeven met het 'kleiner dan' teken.

Indicatie mogelijke kortingen in 2017

	Inschatting 2017 per 30-09-2016	Inschatting 2017 per 31-12-2016
Aantal fondsen met korting 2017	30	< 5
Aantal deelnemers	2.080.000	< 25.000
Gemiddelde korting in 2017 ³ (voor fondsen met een korting)	0,70%	< 0,5%
Aantal gepensioneerden	200.000	< 4.000

² Ten behoeve van deze analyse is een inschatting gemaakt van de 'kritische dekkingsgraad (KDG)' in 2017. Dat is de dekkingsgraad waaronder een fonds over moet gaan op het korten van de pensioenaanspraken. De kritische dekkingsgraad verschilt per fonds en is afhankelijk van de financiële opzet, zoals het beleggingsbeleid, de rentetermijnstructuur, de hoogte van de premiebijdrage en de in het herstelplan opgenomen uitgangspunten. Voor de meeste fondsen ligt de kritische dekkingsgraad tussen de 80 en 90 procent. Zie voor een toelichting op de KDG de bijlage in de novemberrapportage.

³ Merk op dat dit de gespreide korting is, dus 1/10^e deel van de totale korting die nodig is om op het VEV uit te komen.